

Mehmed Uzun

Aşk Gibi Aydınlık  
Ölüm Gibi Karanlık

*Türkçesi: Muhsin Kızılkaya*

Roman

## Çeviriyle İlgili Bir Açıklama

Bu romanda hemen her isim birer sembol olarak kullanılmıştır. Bu isimlerin anlamlarıyla ilgili olarak da pek çok söz oyunu yapılmaktadır. Bunları, romandaki kişilerin adları oldukları için Türkçeye çevirmediğimiz. Ancak burada Türkçe karşılıklarını göstermeyi gerekli görüyoruz. Böylece metni dipnotlara boğmaktan sakınmış ve anılan söz oyunlarının çeviride de anlaşılmasına bir parça katkıda bulunmuş olacağımızı düşünüyoruz.

Rênas: Yol bilen, yolu tanıyan

Mader: Anne

Kevok: Güvercin

Baz: Şahin

Jîr: Zeki, becerikli

Çiya: Dağ

Şîlan: Kuşburnu, yabangülü; şölen.

Çekdar: Savaşçı, silahlı

Dadê: Ana, anne

# 1. BÖLÜM

## Ölüm

Baz.\*

Kevok.\*\*

Birine Baz, ötekine Kevok diyeceğiz.

Baz ile Kevok. İki insan, orta yaşlarda bir erkek ve genç bir kadın. Romanımızın iki kahramanı. Romanımız, Baz ile Kevok'un başından geçenlere dair olacak.

Baz, bir subay, kırk bir, kırk iki yaşlarında. Kevok, yirmi bir, yirmi iki yaşlarında, bütün yolların tükendiği bir anda Baz'ın karşısına çıkmış bir kız. Baz ile Kevok'un ilişkisi, hiç beklemedikleri bir anda başlamış, çaresizliklerin içinde büyümüş ve şimdi çaresizlikten ölüyor... Baz ile Kevok, yolunu yitirmiş iki yolcu, iki tutsak, iki kurban...

Baz ile Kevok ölecekler.

Biz de ölümle, ölümleriyle başlayacağız serüvenlerini anlatmaya. Öldürülecekler. Şimdi ikisi de ölüme yolcu...

Baz tecrübelerinden biliyor, ölüme gidiyorlar. Kevok henüz bilmiyor. Bilmediği çoğu şey gibi bunu da bilmiyor; bilmek istemediği çoğu şey gibi, bunu da bilmek istemiyor.

Bir büyük ülkedeyiz, birçok küçük ülkeden oluşmuş bir büyük ülkede. Bir yanı mavi, berrak denizlerle, bir yanı başı göğe

---

\* Şahin. (ç.n.)

\*\* Güvercin. (ç.n.)

ermiş dağlarla, bir yanı kurak çöllerle çevrili bir büyük ülke. Her zaman dört mevsimin aynı anda yaşandığı bu büyük ülkeye, Welate Mezin\* diyeceğiz.

Hikâyemizin başında, bu büyük ülkenin başkentinde şimdi, Baz ve Kevok'la birlikte, siyah bir minibüsün içindeyiz, gidiyoruz. Sadece tavana yakın iki penceresi var. Pencerele teller sıkıca örülmüş. Minibüste, Baz ile Kevok'tan başka yedi kişi var. Şoför, yanında iki kişi, dört kişi de ikişer ikişer, karşılıklı oturuyor Baz ile Kevok'u aralarına almışlar. Sivil giyimliler, ikisi bıyıklı. Yedi kişi, Baz ile Kevok'u ölüm yolculuğuna çıkarmışlar.

Kevok, boynu bükük bir güvercin, boynu bükük bir genç kız. Yorgun ve hasta. Sessizce önüne bakıyor. Gözleri yuvalarına kaçmış, boynu bükülmüş, yüzü sapsarı, solgun. Örüklerinden biri omzundan önüne sarkmış. Uzun ve siyah örükleri, gecede kayan iki yıldızın bıraktığı iz gibi. Kevok sessiz, hep sessiz; kara toprak gibi, parlak yıldızlar gibi, ışık saçan ay gibi, soğuk mezar gibi, ölünün başucundaki taş gibi sessiz.

Baz ile Kevok, bir hafta önce, Büyük Ülke'nin deniz tarafında yakalandılar, bir haftadan beri gözlerine uyku girmemiş. Baz'ın başı ağrıyor, şiddetli baş ağrısından muzdarip. Kafası balyozla dövülüyor gibi zonklıyor. Baz tutsak. Ancak onu tutsak alan bileklerindeki kelepçe değil, başındaki şiddetli migren... Zaten bu migren değil miydi yakalanmalarına sebep olan?

Bir haftadan beri tutsaklar. Küçük bir balıkçı köyünde yakalandılar. Bir geceyarısı, elleri arkadan bağlanarak, askeri bir cipe bindirildiler; ülkenin başkentine getirildiler. Bir hafta boyunca, iki karanlık hücrede bekletildiler. Ve bir haftalık bekleyişin sonuna geldiler. Şimdi yoldalar.

Her şeyin böyle biteceğini kim tahmin edebilirdi; binbir maceradan sonra hayatlarının böyle noktalanacağını kim bilebilirdi?

"Kevok, güvercinim," diyor Baz yumuşacık, kırık, yorgun, mahçup, kısık bir sesle.

---

\* Büyük Ülke. (ç.n.)

Kevok kafasını kaldırıp, Baz'a bakıyor. Yavaşça, yumuşak.  
"Kevok'um!"

Kevok, suya hasret toprak gibi kurumuş dudaklarını kımıldatıyor. Gülümsemek istiyor, her şeye rağmen gülümsemek. Aşkla sıcaklıkla, aşkın gülüşünü göstermek istiyor. Baz bakıyor, yumuşak, sıcak ve çaresiz. Kevok'un gözlerine, gözlerinin içine bakıyor. Bakışlarından anlaşılıyor, Kevok'u yüreğine saklamak istiyor. Hayatı boyunca, hiçbir zaman buna benzer duygular yaşamadı, içinin derinliklerinde bugünlerde hissettiklerine benzer hiçbir duyguyu hissetmedi. Hayatının hiçbir döneminde kendini bugünlerde hissettiği gibi çaresiz hissetmedi. Her şeyye sebep Kevok!

Kevok, alınına yazılmış hem parlak hem kötü kader, önüne çıkmış yeni bir hayat, hayat kaynağı Kevok, ölüm kaynağı aynı zamanda. Ve sabır taşı Kevok. Hep sabretti, her zaman, her yerde, her durumda. Uçarı öğrencilik yıllarında, ayrılık gözyaşlarını içine akıtmak zorunda kaldığında, mağrur dağ doruklarında, kar, bora, tipi ve ölüm korkusu üzerine çullandığında, günlerce mağaralarda, kaya oyuklarında kaldığında, kara taşların üzerinde uyuduğunda, kızgın güneşin altında kaldığında, dağa taş kanı aktığında, yaralanıp düştüğünde, karanlık zindanlarda, soğuk ve rutubetli hücrelerde hayat bütün anlamını yitirdiğinde, gecenin kör karanlığında, akşam alacasında, serin seher vakitlerinde arkadaşları birer birer toprağa düştüğünde, ölmüş arkadaşlarının hayalleri bir gölge gibi izini sürdüğünde, ölüm korkusu her şeye baskın gelip kaçmak, gizlenmek zorunda kaldığında hep sabretti. Şimdi de, çıktığı bu ölüm yolculuğunda yine öyle sessiz sabrediyor. Kevok, suyunu sabırdan alan bir pınar, suyu ancak ölümle kuruyacak.

Baz tutamıyor kendini, gözleri nemleniyor, gözpınarlarına yaş doluyor. Birkaç damla yaş yuvarlanıyor gözlerinden. Islanmış gözlerle bakıyor Kevok'a. Gülümsemeye çalışıyor, yapamıyor, yüzünde hafif bir tebessümün izi belirliyor sadece.